

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος

Ειδικά Θέματα για την Επιχειρηματικότητα και Ανάπτυξη (2018), σελ.000-000

Η ΒΡΑΒΕΥΘΕΙΣΑ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΩΣ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΟΝΤΟΣ: ΕΝΑΣ ΠΡΩΤΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Πρόδρομος-Ιωάννης Προδρομίδης¹, Σπύρος Παπασπύρου²

¹ Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών
και Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, pjprodr@kepe.gr

² Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, s.papaspirou@pde.gov.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Περιγράφεται η πρόταση (το σχέδιο) που υπεβλήθη τον Μάρτιο του 2016 από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος (ΠΔΕ) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία απέφερε στην περιοχή τον τίτλο της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Περιφέρειας για το έτος 2017. Βασικά στοιχεία της προτάσεως ήταν: (α) Η δημιουργία ενός συστήματος για την στήριξη και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και οικονομίας (με την ίδρυση της Συμμαχίας για την Ανάπτυξη και Επιχειρηματικότητα στην Δυτική Ελλάδα (ΣΕΑΔΕ), με πλατφόρμες συλλογής και αξιοποίησης πληροφοριών, την συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών, του περιφερειακού συμβουλίου κ.ο.κ.). (β) Η διενέργεια ορισμένων δράσεων από την ΣΕΑΔΕ. (γ) Η ανάληψη μιας σειράς πρωτοβουλιών από την ΠΔΕ. Επίσης παρέχεται ένας πρώτος απολογισμός της πορείας του σχεδίου, με τα περισσότερα σημεία του σχεδίου να έχουν υλοποιηθεί ή να υλοποιούνται ικανοποιητικώς.

Λέξεις Κλειδιά: Δυτική Ελλάς, Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Περιφέρεια, ΣΕΑΔΕ, Συνεργασία, Αυτοδιοίκηση, Τοπική Κοινωνία.

THE EER-AWARDED PLAN AS AN OPPORTUNITY FOR CHANGING THE ENVIRONMENT: A FIRST REVIEW

Prodromos Prodromidis, ¹ Spiros Papaspirou ²

¹ KEPE and AUEB ² Region of W. Greece

ABSTRACT

The paper outlines the plan submitted on March 2016 by the Region of Western Greece to the European Committee of the Regions: a plan that earned the region the award of European Entrepreneurial Region for 2017 (see cor.europa.eu/en/takepart/eer/Documents/EER_2017/western-greece.pdf). In particular, it describes the network-and-support-system that would be created in order to advance entrepreneurship and economic development in W. Greece (featuring the establishment of the SEADE network, platforms for data collection, the interaction of the main agents involved etc.), as well as the initiatives that SEADE and the Region of W. Greece were expected to take in the first year or two. It closes with the authors' evaluation on what was proposed and what was carried out

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε μια χώρα που αφενός πασχίζει να συγκροτήσει σχέδιο οικονομικής ανάπτυξης επιθυμώντας να αναστηλωθεί, όμως το ανθρώπινο κεφάλαιο διαρρέει, το τεχνητό κεφάλαιο φθίνει και η γη, εκ των πραγμάτων, μένει σταθερή· αφετέρου ο τρόπος υλοποίησης των στόχων, η χρηματοδότηση και άλλα στοιχεία συχνά δυσχεραίνουν αντί να στηρίζουν την ανάπτυξη· μια από τις πλέον ταλαιπωρημένες από την οικονομική ύφεση περιοχές, η Δυτική Ελλάς, σε μια απόπειρα να βελτιώσει το οικονομικό περιβάλλον και τις προοπτικές δημιουργίας αξίας στην περιοχή, υποβάλει την 16.3.2016 στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΕΠ), το ενδεδειγμένο θεσμικό όργανο της ΕΕ, 14-σέλιδο σχέδιο στήριξης και ανάπτυξης (με απλές ιδέες, άνευ δαπανηρού προϋπολογισμού) του εναπομένοντος, ίσως ανεκμεταλλεύτου, παραγωγικού συντελεστού, της επιχειρηματικότητας, και καθίσταται επιχειρηματική περιφέρεια της Ε.Ε. (European Committee of the Regions, 2017).

2. Η ΠΡΟΤΑΣΗ

Το εν λόγω σχέδιο (η πρόταση προς την ΕΕΠ) εσυντάχθη στο ΚΕΠΕ (από τους Π. Προδρομίδη, Φ. Οικονόμου), σε συνεννόηση με στελέχη της Γενικής Διευθύνσεως Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΠΔΕ) (τους Δ. Καραβίδα, Σ. Παπασπύρου), υπεβλήθη την 16.3.2016 από τον τότε Αντιπερι-

φηρειάρχη Ανάπτυξης και Επιχειρηματικότητας της ΠΔΕ, Γ. Αγγελόπουλο, και είναι προσπελάσιμο(η) μέσω του διαδικτυακού συνδέσμου <http://cor.europa.eu/en/take-part/eer/Documents/EER%202017/western-greece.pdf>). Προέβλεπε:

1. Την δημιουργία ενός συστήματος για την στήριξη και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και οικονομίας της περιοχής, με:
 - Την ίδρυση ενός δικτύου, της *Συμμαχίας για την Επιχειρηματικότητα και Ανάπτυξη της Δυτικής Ελλάδος* (ΣΕΑΔΕ), που θα έφερνε μαζί, υπό μία στέγη/δομή, και σε τακτική συνεννόηση: την αυτοδιοίκηση της περιοχής (τον οργανισμό της ΠΔΕ, τις περιφερειακές ενότητες, τους δήμους ως και επιμέρους διαμερίσματα), τους παραγωγικούς και εμπορικούς φορείς, τα εκπαιδευτικά και ερευνητικά κέντρα και τις κοινωνικές οργανώσεις της περιοχής (ως και μεμονωμένους επιχειρηματίες και ενδιαφερόμενα μέλη της κοινωνίας), καθώς και ειδήμονες και φορείς της κεντρικής κυβέρνησης που επιθυμούσαν/προτίθεντο να συμβάλλουν.
 - Την δημιουργία (α) μιας πλατφόρμας συλλογής στοιχείων για την βελτίωση της αλυσίδας αξίας και την περιοδική σφυγμομέτρηση του επιχειρηματικού κλίματος και (β) διαδικτυακών εφαρμογών για το ταίριασμα προσφερόντων και αναζητούμενων εργασιών, για το χτίσιμο φήμης και πελατείας τοπικών επιχειρήσεων. Στην περίπτωση της πλατφόρμας, ο σχεδιασμός προέβλεπε (i) την αυτοματοποιημένη άθροιση κάποιων στοιχείων για τον υπολογισμό χρησίων δεικτών και την παροχή αυτοματοποιημένων ειδικών αναφορών και (ii) την αξιοποίηση των αναλυτικών στοιχείων σε ανωνυμοποιημένη μορφή για την εκπόνηση μελετών/διατριβών επί της δυτικοελλαδικής οικονομίας (ΚΕΠΕ, 2016).
 - Την υποβολή επεξεργασμένων προτάσεων για την στήριξη της επιχειρηματικότητας από την ΣΕΑΔΕ στο Περιφερειακό Συμβούλιο (ΠΣ) και την ανάθεση συναφών καθηκόντων από το δεύτερο στην πρώτη. Τις ανταλλαγές απόψεων (δηλ., την αλληλοενημέρωση) της ΣΕΑΔΕ με τις διοικητικές υπηρεσίες της ΠΔΕ. (Στις τελευταίες θα περιλαμβάνετο και η νέα υπηρεσία του *Περιφερειακού Συμπαραστάτου της Επιχειρήσεως*.) Την υποβολή σχετικών με την επιχειρηματικότητα αναφορών από τις διοικητικές υπηρεσίες στο ΠΣ και την λήψη αποφάσεων και παροχή σχετικών οδηγιών από το ΠΣ στις διοικητικές υπηρεσίες της ΠΔΕ.
2. Κάποιες πρώτες, ενδεικτικές και επιθυμητές από την ΕΕΠ, δράσεις της ΣΕΑΔΕ, όπως:
 - Η συγκρότηση δεξαμενών σκέψης για την συλλογή ιδεών/καλών πρακτικών για την επιχειρηματικότητα, λ.χ., για: (α) Την τόνωση της επιχειρηματικότητας των νέων και των νέων ερευνητών ή/και την τόνωση της αντιλήψεως περί επαναδραστηριοποίησης/δευτέρας ευκαιρίας. (β) Την ανάπτυξη προγραμμάτων για την υποστήριξη της μεταβιβάσεως (αντί του κλεισίματος) επιχειρήσεων σε νέους ιδιοκτήτες ή/και την υποστήριξη της επιχειρηματικότητας των γυναικών ή άλλων τμημάτων του πληθυσμού με μικρή συμμετοχή. (γ) Την επικοινωνία/συνεργασία μικρών και μεγάλων

επιχειρήσεων και την υποστήριξη των νέων/μικρών επιχειρήσεων (προκειμένου να εισέλθουν σε διεθνείς αγορές) από τις έμπειρες/μεγάλες επιχειρήσεις. (δ) Την ενημέρωση της επιχειρηματικής αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας. (ε) Συναφή θέματα που θα επρότειναν τα μέλη του δικτύου.

- Ο διάλογος και η συνεργασία με τις διοικητικές υπηρεσίες της ΠΔΕ, η υποβολή προτάσεων για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας προς το ΠΣ, η συγκρότηση ομάδων εργασίας επί συναφών θεμάτων, των οποίων η υλοποίηση θα εξηγήτο/ανατίθετο από το ΠΣ. Εν γένει, η προώθηση του θέματος της επιχειρηματικότητας ώστε να μην υπάρξει αδράνεια, επανάπαυση, εφησυχασμός.
 - Εφόσον το σχέδιο (η πρόταση προς την ΕΕΠ) επιλέγεται και εβραβεύεται από την ΕΕΠ: Η διανομή στα μέλη του σήματος της βραβεύσεως από την ΕΕΠ ως συμβόλου ποιότητας, προκειμένου τα μέλη να το αναρτήσουν σε καταστήματα και ιστοσελίδες για να είναι ορατό στους επισκέπτες και για να ενισχύσει το πνεύμα της διακρίσεως της περιοχής και των επιχειρούντων εν αυτή.
 - Την ανάληψη της σκυτάλης προωθήσεως-υλοποιήσεως του οράματος της βραβευθείσας προτάσεως που αρχικώς (κατά το 2017) θα έφερε η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ώσπου η ΣΕΑΔΕ να αποκτούσε συνοχή και έβρισκε ένα βηματισμό
3. Κάποιες ενδεικτικές και επιθυμητές από την ΕΕΠ, δράσεις της ΠΔΕ, όπως:
- Η στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας με καλή και τεκμηριωμένη ενημέρωση επί θεμάτων όπως: (α) Οι δαπάνες και οι επιβαρύνσεις μιας ή περισσότερων πολιτικών που εφαρμόστηκαν το 2008-17, επί των επιχειρήσεων ή κλάδων που υφίστανται στην περιοχή. Μέτρα για την μείωση των αρνητικών επιδράσεων. (β) Οι πρακτικές των κρατών ή/και των περιοχών της ΕΕ με τις καλύτερες επιδόσεις στην μείωση τελών και χρόνου για την εκκίνηση/εγγραφή επιχειρήσεως. (γ) Η ανάπτυξη χρηματοοικονομικών προγραμμάτων με εργαλεία που συνδυάζουν χαρακτηριστικά χρέους και ιδιοκτησίας σε συνδυασμό/αρμονία με τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων ώστε να αντιμετωπιστούν χρηματοδοτικά κενά των επιχειρήσεων. (δ) Η προοπτική αναπτύξεως της ψηφιακής ταυτότητας για επιχειρήσεις ώστε να διευκολυνθεί η ηλεκτρονική τιμολόγηση και οι ηλεκτρονικές συναλλαγές με το κράτος. (ε) Μη φορολογικά μέτρα που ενθαρρύνουν τις επενδύσεις στην περιοχή και την πλήρη αξιοποίηση της χρηματοδοτήσεως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης. (ς) Τρόποι διευκολύνσεως της προσβάσεως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην χρηματοδότηση που σχετίζεται με την επιχειρηματικότητα-καινοτομία-γνώση από τα Κοινοτικά Προγράμματα Συνοχής. Διευκρινίζεται ότι η ενημέρωση επί των θεμάτων υπό στοιχεία (α)-(δ) θα μπορούσε να επιτευχθεί

- με προσκλήσεις προς την επιστημονική κοινότητα, η δε ενημέρωση επί των λοιπών θεμάτων θα μπορούσε να ζητηθεί από την επιχειρηματική κοινότητα.
- Η υλοποίηση όσων εκ των ανωτέρω προτάσεων εδύνετο και ήτο/καθίστατο αρμόδια η ΠΔΕ να πράξει. Υποστήριξη της επιχειρηματικής κοινότητας επί των υπολοίπων.
 - Η παρουσίαση των ευρημάτων των ανωτέρων μελετών. Η οργάνωση συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης για παραγωγικούς τομείς και προϊόντα. Η ενημέρωση της τοπικής επιχειρηματικής κοινότητας και της ευρύτερης κοινωνίας για τις πρακτικές και εμπειρίες άλλων επιχειρηματικών περιφερειών. Η αναγνώριση της προσφοράς ατόμων ή ομάδων.
 - Ο διάλογος και η συνεργασία με την ΣΕΑΔΕ επί θεμάτων επιχειρηματικότητας.
 - Η προληπτική εξέταση (από την σκοπιά της επιχειρηματικότητας/του ΣΕΑΔΕ) των προτάσεων που προωθούνται στο ΠΣ πριν αυτές ψηφιστούν, ώστε να εντοπίζονται οι περιπτώσεις που ενδεχομένως θίγουν την επιχειρηματικότητα. (Κάλλιον το προλαμβάνειν, παρά το θεραπεύειν.)
 - Η δημιουργία του *Περιφερειακού Συμπαραστάτου της Επιχειρήσεως* για να:
(α) Παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και διατυπώσεις που απαιτούνται για την έναρξη, συνέχιση ή εκκαθάριση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. (β) Γνωστοποιούν σε αυτόν οι επιχειρήσεις και οι ενδιαφερόμενοι τους κανόνες ή τις διαδικασίες που είναι δυσανάλογες ή/και αδικαιολόγητα παρεμποδίζουν τις δραστηριότητές τους. (γ) Έρχεται ως συνήγορος των επιχειρήσεων όταν τους ζητούνται από εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές υπηρεσίες να παράσχουν πληροφορίες που είναι ήδη διαθέσιμες στο εσωτερικό της Διοίκησης. (δ) Δημιουργήσει ψηφιακό αρχείο με αντίγραφα των κυριότερων εγγράφων και δεδομένων που παρέχουν οι επιχειρήσεις, ώστε να μην χρειάζεται να δημιουργούνται/υποβάλλονται εκ νέου στην Διοίκηση. (ε) Υποβάλουν σε αυτόν οι επιχειρήσεις αιτήσεις για κοινοτικές, εθνικές και τοπικές επιχορηγήσεις. (ς) Δημιουργήσει μια εύκολα προσπελάσιμη βάση δεδομένων επαγγελματιών με ειδικές γνώσεις εκ της οποίας θα μπορούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις να μισθώνουν ειδήμονες (λαμβάνουν συμβουλές) που θα τους βοηθήσουν να αναπτυχθούν, να καινοτομήσουν, να γίνουν διεθνείς. (ζ) Συλλέγει προτάσεις επιχειρήσεων σχετικά με φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και διαδικασίες ή/και σχετικά με την χρηματοδότηση που απαιτείται για την ανάπτυξη των εν λόγω προϊόντων και διαδικασιών (προτάσεις που θα χρησιμεύσουν και στην εκπόνηση προτάσεων χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής της Δ. Ελλάδος.) (η) Μεσολαβεί με τις διοικητικές υπηρεσίες ή/και να ενημερώνει όπου δει το ΠΣ.
 - Η οργάνωση σεμιναρίων/συναντήσεων για ενημέρωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων αναφορικά με την: (α) Σκοπιμότητα πιστοποιήσεως και χρήσεως προτύπων. (β) Δυνατότητα υπερασπίσεως έναντι αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. (γ) Χρήση πόρων από τα προγράμματα COSME,

Horizon 2020, LIFE, των διαρθρωτικών/επενδυτικών ταμείων. (δ) Δυνατότητα να αξιολογήσουν, υποβάλουν εκθέσεις και να βελτιώσουν τις περιβαλλοντικές τους επιδόσεις. (ε) Απόκτηση μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου των διαχειριστικών/τεχνικών δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για να προσαρμοστούν στην ανάγκη μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. (ς) Εκπαίδευση σε θέματα δημοσίων προμηθειών. (ζ) Ανάπτυξη χρησίμων δεξιοτήτων (και λήψη σχετικής πιστοποίησης) εφόσον επιθυμούν σε λογιστική, μάρκετινγκ, λήψη αποφάσεων, ηλεκτρονικό εμπόριο, ψηφιακό μάρκετινγκ, συστήματα διαχείρισης πελατειακών σχέσεων κ.ά. Ευχή και επιθυμία στο αρχικό σχέδιο ήταν το ενημερωτικό υλικό να διατηρηθεί και καταστεί ψηφιακώς προσπελάσιμο και σε όσους δεν θα κατάφερναν να παραστούν στα σεμινάρια ή τις συναντήσεις, αλλά μπορεί να επιθυμούσαν να το συμβουλευτούν. Το όλο εγχείρημα θα εξετάζετο/αξιολογείτο στο τέλος του 2017 με σκοπό να εμπλουτιστεί/ανασχεδιαστεί υπό την αιγίδα του Περιφερειακού Συμπαραστάτου της Επιχειρήσεως.

- Η δημιουργία θερμοκοιτίδας (με την έννοια του χώρου και του δικτύου συμβούλων) νεοφυών επιχειρήσεων για 3-5 έτη, σε επιλεγμένους από την ΕΕ και την ΠΔΕ κλάδους ή υποκλάδους (όπως αυτούς της ηλεκτρονικής υγείας, της ανακύκλωσης, της ανανεώσιμης ενέργειας, των προστατευτικών υφασμάτων, των βιωσίμων κατασκευών, των προϊόντων βιολογικής προελεύσεως, της αγρο-διατροφής, της μικροηλεκτρονικής, του τουρισμού-πολιτισμού, των προηγμένων υλικών).
- Η χρήση του σήματος της ΕΕΠ καθ' όλην την διάρκεια του έτους ως σήμα ποιότητας στις δράσεις της ΠΔΕ, καθώς και στις σημανσεις καλωσορισματος στην περιοχή προκειμένου να σηματοδοτηθεί η νέα νοοτροπία, να ενεργοποιηθούν οι τοπικοί επιχειρηματίες και να μεταφερθεί το μήνυμα σε δυνητικούς επενδυτές στο εξωτερικό.
- Η κατασκευή και συντήρηση ιστοσελίδας σχετικής με την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην περιοχή.

3. ΕΝΑΣ ΠΡΩΤΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Οφείλουμε να σημειώσουμε ότι η ΣΕΑΔΕ δημιουργήθηκε και, παρακολουθώντας τις εργασίες της, εμφανώς διαπιστώνεται ότι: (α) Ενισχύει την αλληλοενημέρωση και συνεργασία επιχειρηματικού κόσμου, των υπηρεσιακών στελεχών και των άλλων συντελεστών. (β) Αποκτά συνεκτικότητα και βηματισμό. (γ) Έχει συγκροτήσει κάποιες δεξαμενές σκέψεως. (δ) Έχει διανείμει σε κάποια μέλη της το σήμα της ΕΕΠ. Από την άλλη, δεν έχει εισέτι προβεί σε προτάσεις, μήτε έχει συγκροτήσει ομάδες εργασίας –ενδεχομένως και επειδή δεν της έχει ζητηθεί από την ΠΔΕ να υλοποιήσει στοιχεία της περιφερειακής στρατηγικής.

Από την πλευρά της η ΠΔΕ: (α) Έχει επιδιώξει να λάβει την συμβουλή της επιστημονικής και επιχειρηματικής κοινότητας. (β) Έχει δώσει την δυνατότητα αφενός να παρουσιαστούν τα ευρήματα μελετών, αφετέρου να υπάρξουν συζητήσεις

στρογγυλής τραπέζης για παραγωγικούς τομείς και προϊόντα, καθώς και να ενημερωθεί η τοπική επιχειρηματική κοινότητα και η ευρύτερη κοινωνία για τις πρακτικές και εμπειρίες άλλων επιχειρηματικών περιφερειών (χαρακτηριστικά αναφέρεται το Διεθνές συνέδριο που οργάνωσε τον Δεκέμβριο του 2018). (γ) Υλοποιεί όσες προτάσεις στηρίξεως της επιχειρηματικότητας δύναται και είναι αρμόδια. (δ) Προωθεί στην ΣΕΑΔΕ τα σχέδια των προτάσεων που άμεσα αποσκοπούν στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας πριν αυτές ψηφιστούν από το ΠΣ, καθώς και συναφή σχέδια προτάσεων της κεντρικής κυβέρνησης. (ε) Έχει δημιουργήσει τον *Περιφερειακό Συμπαραστάτη της Επιχειρήσεως*, ο οποίος ήδη υλοποιεί κάποιους εκ των στόχων του σχεδίου. (ς) Έχει οργανώνει σεμινάρια/συναντήσεις για την ενημέρωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων επί κάποιων θεμάτων που αναφέρει το σχέδιο, το δε υλικό των σεμιναρίων/συναντήσεων καθίσταται προσπελάσιμο σε όσους το επιθυμούν. (ζ) Έχει δημιουργήσει και συντηρεί ιστοσελίδα για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στην περιοχή. (η) Έχει χρησιμοποιήσει το σήμα της ΕΕΠ ως σήμα ποιότητας σε κάποιες δράσεις της, αλλά όχι ακόμα στις σημάσεις καλωσορίσματος στην Δ. Ελλάδα.

Από την άλλη μεριά, η ΠΔΕ δεν έχει: (i) Ενεργοποιηθεί στην εξέταση των προτάσεων που προωθούνται στο ΠΣ (προληπτικώς ως προς το αν θίγουν ή όχι την επιχειρηματικότητα), πέραν αυτών που αφορούν άμεσα στην επιχειρηματικότητα, πριν αυτές ψηφιστούν. (ii) Ενεργοποιηθεί προς την ενημέρωση των τοπικών επιχειρήσεων για τις ανάγκες προμηθειών της ή/και να εγγράψει πολλές τοπικές επιχειρήσεις στο μητρώο προμηθευτών της. (Ομοίως και οι δήμοι της περιοχής.) (iii) Δημιουργήσει τις ψηφιακές εφαρμογές για την βελτίωση των αλυσίδων αξίας της περιοχής, την σφυγμομέτρηση του επιχειρηματικού κλίματος και τις ψηφιακές εφαρμογές που αναφέρονται στο σχέδιο. Στελέχη της ΠΔΕ αναφέρουν ότι στην περίπτωση υπό το στοιχείο (ii) επιδιώκουν την δημιουργία του μητρώου με τρόπο που να μην αντίκειται στην εθνική νομοθεσία και στην περίπτωση υπό το στοιχείο (iii) επιδιώκουν την υλοποίηση μέσω εγκεκριμένων διακρατικών έργων (Egon inno, CI Novatec) εντός του 2018.

Άλλα σημαντικά στοιχεία για την δημιουργία ενός επιχειρηματικού οικοσυστήματος στην περιοχή είναι (1) η ίδρυση δύο θερμοκοιτίδων νεοφυών επιχειρήσεων εντός του επιστημονικού πάρκου Πατρών (orange grove, aroma hub) η οποία συνετελέσθη στην διάρκεια του 2017, (2) η έντονη κινητικότητα/διεύρυνση συνεργατικών σχημάτων που φαίνεται ότι θα συνεχιστεί στην διάρκεια του 2018, (3) η υπό συζήτηση σύσταση του μητρώου (βάσεως δεδομένων) συμβούλων νεοφυών και μικρών εξωστρεφών επιχειρήσεων με ειδικές γνώσεις για την ουσιαστική στήριξη της επιχειρηματικότητας, καθώς και (4) η δημόσια αναγνώριση παραδειγμάτων ή/και της προσφοράς ατόμων ή ομάδων τόσο για την σημειολογική στήριξη όσο και για την ενθάρρυνση, αποδοχή και ενίσχυση της επιχειρηματικότητας. Αν και ενδέχεται να είναι νωρίς για να αναγνωριστούν προσφορές ατόμων ή ομάδων, κάποιες τέτοιες κινήσεις μάλλον θα ενθαρρύνουν και ενισχύουν το όλο αναπτυξιακό εγχείρημα στην περιοχή.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με τα περισσότερα σημεία της προτάσεως της Δυτικής Ελλάδος να έχουν υλοποιηθεί ή να υλοποιούνται ικανοποιητικώς, συνάγεται ότι ένας μηχανισμός βελτιώσεως του επιχειρηματικού περιβάλλοντος έχει στηθεί στην περιοχή και η ΠΔΕ αφενός προάγει την εξοικείωση της τοπικής κοινωνίας με την έννοια της επιχειρηματικότητας, αφετέρου παρέχει ένα αισιόδοξο παράδειγμα για την υπόλοιπη χώρα. Υπό αυτό το πρίσμα οφείλουμε να αναγνωρίσουμε το θετικό αποτύπωμα της όλης πρωτοβουλίας και προσπάθειας και να ευχηθούμε και να αναμένουμε περισσότερα, καθώς η πρώτη από τις ελλαδικές περιφέρειες (τα βήματα της Δυτικής Ελλάδος ήδη ακολουθεί Κεντρική Μακεδονία) πλέον μεταβαίνει, στην μετά την βράβευση εποχή.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

European Committee of the Regions. 2017. *EER Regions*. Βρυξέλλες. (Προσπελάσιμο μέσω του διαδικτυακού συνδέσμου <http://cor.europa.eu/en/takepart/eer/Pages/Previous-Applications.aspx>.)

ΚΕΠΕ. 2016. *Σχεδιασμός εργαλείων συλλογής στοιχείων, ιεραρχήσεως, αξιολογήσεως και παρακολουθήσεως έργων οικονομικής αναπτύξεως μέσω δεικτών*. Έκθεση που συντονίστηκε από την Γ. Σκίντζη και διεξήχθη για λογαριασμό του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος. Αθήνα.